

řísické síly odkliditi neb od výkonu služby upustiti. Vzhledem k tomu, co uvedeno, padá obrana stížnosti, že skutečné násilné vztažení ruky ve smyslu § 81 tr. zák. je soudem shledáváno v pouhé obavě úředního orgánu, že by mohlo býti vykonáno násilí. Poněvadž nalézací soud zjišťuje a po zákonu (§ 270 čís. 5 tr. ř.) odůvodňuje, že obžalovaný jednal i ve zlém úmyslu podle § 81 tr. zák. vyhovuje odsuzující výrok zákonu. Za tohoto stavu věci nemůže býti řeči o pouhém přestupku podle § 314 tr. zák. a nemá proto dovolávání se důvodu zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř. věcného ani zákonného podkladu. Bezdůvodnou zmatečnou stížnost bylo proto zavrhnouti.

Čís. 2933.

O porušení §§ 262 a 267 tr. ř. způsobem opodstatňujícím zmatečnost podle čís. 8 § 281 tr. ř. jde jen tehdy, byl-li obžalovaný uznán vinným skutkem, na nějž obžaloba ani původně nezněla ani za hlavního přeličení nebyla rozšířena; »skutkem« je tu určitý příběh, t. j. účast obžalovaného na určitém příběhu, který podle názoru obžaloby přivodil trestný výsledek.

Zákon považuje účast na zběhnutí podle § 206 voj. tr. zák. za delikt vojenský, nadržování zběhovi podle § 318 voj. tr. zák. pak za zvláštní delikt nevojenský; přes to, že pohlíží na zběhnutí jako na delikt trvalý, omezuje v § 206 účast na zběhnutí na způsoby tam vypočtené a má na mysli účast před, pokud se týče při činu zběhnutí samotném; naproti tomu § 318 voj. tr. zák. (§ 220 tr. zák.) předpokládá pomoc, poskytnutou zběhovi již uprchnuvšímu bez předchozího dorozumění se s ním. §§ 314 a 316 voj. tr. zák. (§ 222 tr. zák.) mají na zřeteli činnost svádějícího nebo napomáhajícího před nebo při samém spáchání vojenského zločinu, tudíž pokud jde o zločin zběhnutí, při předsevzetí činu zběhnutí samého. Pomáhal-li kdo bez předchozího srozumění zběhovi způsobem v § 318 voj. tr. zák. (§ 220 tr. zák.) uvedeným za úrvání jeho zběhnutí, sluší jeho jednání posuzovati nikoli jako pomáhání ke zločinu zběhnutí podle § 316 voj. tr. zák. (§ 222 tr. zák.), nýbrž jako nadržování zběhovi podle § 318 voj. tr. zák. (§ 220 tr. zák.).

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Slova »po spáchání« v § 21 čís. 2 zákona mají vyjádřiti jen rozdíl od účastenství, jímž je poskytnutí pomoci a úmluva o této pomoci před činem anebo při něm (§ 21 čís. 1) a nemá tím býti dotčena otázka dokonání činu (onomu obratu dlužno rozuměti nikoliv ve smyslu právnickém, nýbrž ve smyslu obecné mluvy, běžném); proto lze užití ustanovení § 21 čís. 2 i při pomáhání zběhovi po zběhnutí, ač jednání jeho je deliktem trvalým a proto v době, kdy pachatel mu poskytuje pomoc, jeho trestná činnost ještě ukončena není.

(Rozh. ze dne 15. října 1927, Zm II 68/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnou stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Olo-

mouci ze dne 10. listopadu 1926, jímž byly stěžovatelky uznány vinnými zločinem podle § 21 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a obžalované sprostil podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby, že v době od 22. června 1924 do 9. září 1924 v K. Adolfu K-ovi, pachateli vojenského zločinu, po jeho spáchání nadržovaly ukrýváním a pomáháním k útěku a na útěku, pokud se týče že v téže době a tamtéž Adolfu K-ovi při vojenském zločinu pomáhaly, čímž prý spáchaly zločin podle § 21 čís. 2 (1) zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost dovolává se důvodu zmatečnosti čís. 8 § 281 tr. ř., poněvadž prý rozsudek překročil obžalobu (§ 263 tr. ř.). Obžaloba zněla prý původně na zločin podle § 21 čís. 2 zák. na ochr. rep., jehož se obžalované dopustily tím, že Adolfu K-ovi, pachateli vojenského zločinu (zběhnutí), po jeho spáchání nadržovaly ukrýváním a pomáháním na útěku, kdežto byly odsouzeny pro zločin podle § 21 čís. 1 zák. na ochr. rep., spáchaný tím, že Adolfu K-ovi pomáhaly při vojenském zločinu, jak to žádal veřejný obžalobce teprve na konci posledního hlavního přelíčení, pro kterýžto přečin neplatí však beztrestnost podle čís. 3 § 21 zákona. V tomto směru je stížnost bezdůvodna. O porušení §§ 262, 263, 267 tr. ř. způsobem opodstatňujícím zmatečnost podle čís. 8 § 281 tr. ř. bylo by lze mluvit jen tehdy, kdyby byly obžalované uznány vinnými skutkem, na nějž obžaloba ani původně nesměřovala ani za hlavního přelíčení nebyla rozšířena. Skutkem je určitý příběh, to jest účast obžalovaného na určitém příběhu, který podle názoru obžaloby přivodil trestný výsledek. V souzeném případě byla předmětem obžaloby činnost obžalovaných, záležející v tom, že vojenského zběha Adolfa K-a v době od 22. června do 9. září 1924 u sebe přechovávaly a jinak mu usnadňovaly možnost, by nebyl policií a četnictvem jako vojín poznán. O této činnosti a o ničem jiném bylo též rozhodnuto v rozsudku. Žádost veřejného obžalobce, by skutek obžalovaným za vinu kladený byl kvalifikován nikoli podle § 21 čís. 2, jak původně bylo navrhováno, nýbrž podle § 21 čís. 1, nebyly obžalované obviňovány z jiného skutku a odsouzením ve smyslu posléze uvedeného místa zákona nebyly ještě odsouzeny pro jiný skutek. Jde tu pouze o změnu v právní kvalifikaci, čímž však nebylo nic změněno na události v obžalobu dané a tudíž na totožnosti trestného jednání. O překročení obžaloby a o zmatečnosti podle čís. 8 § 281 tr. ř. nemůže býti proto řeči.

Naproti tomu nelze zmateční stížnosti upříti oprávnění, pokud vytýká rozsudku podle čís. 10 § 281 tr. ř. nesprávné právní posouzení věci. Nalézací soud zjišťuje po skutkové stránce, že se Adolf K. jako zběh zdržoval v době od 22. června 1924 do 9. září 1924 u své milenky, obžalované Aloisie W-ové, v srpnu 1924 asi tři týdny a po krátké přestávce asi jeden týden, a že přenocoval v bytě obžalovaných mimo to několikrát, zejména v noci na den 9. září 1924; že ho v této době obě obžalované živily a Aloisie W-ová poskytla mu prostředky (100 Kč),

by si zaopatřil civilní oblek; že se K. v bytě obžalovaných převlékal do civilních šatů a že tudíž obžalované svým jednáním usnadňovaly K-ovi možnost, by nebyl poznán policií a četnictvem jako voják. Posléze běře soud za prokázáno, že obě obžalované dobře věděly, že K. je vojenským zběhem. V tomto zjištěném jednání neshledal nalézací soud »nadržování« Adolfovi K-ovi jakožto pachateli vojenského zločinu po jeho spáchání ukrýváním a pomáháním k útěku a na útěku podle § 21 čís. 2 zák. na ochr. rep., nýbrž pomáhání při vojenském zločinu ve smyslu § 21 čís. 1 zák. Při tom vychází soud z názoru, že zběhnutí je deliktem trvalým a že tato jeho povaha vyplývá jednak ze zákonné definice zběhnutí v § 183 voj. tr. zák. a zejména z dvojího způsobu jeho provedení (»oder davon . . . sich entfernen hält . . .«), jednak z ustanovení § 139 voj. tr. zák. o promlčení, které se na zběhnutí nevztahuje. S hlediska vojenského trestního zákona končí prý proto zločinná činnost u zběhnutí teprve vrácením se zběha k jeho tělesu, takže skutkovou podstatu zločinu zběhnutí zakládá nejen předsevzetí činu zběhnutí, nýbrž i udržování protiprávního stavu vytvořeného trestnou činností. V důsledku toho lze se u zběhnutí stejně jako u všech trvalých deliktů dopustiti trestné spoluviny na tomto zločinu prý i po předsevzetí činu, kterým byl protiprávní stav utvořen, až do úplného dokončení zločinu, a přes to se musí míti za to, že se trestná pomoc stala při zločinu. Zmateční stížnosti nelze sice přisvědčiti, pokud uplatňuje, že zločin zběhnutí nelze čítati k deliktům trvalým. V tomto směru dlužno naopak souhlasiti s názorem nalézacího soudu, majícím opory v zákoně, v nauce i judikatuře (viz Finger I. sv., 3. vyd., str. 575, pozn. 499; Dr. Lelewer-Grundriss des Militärstrafrechtes, str. 61; rozhodnutí víd. n. s. z 5. října 1906, čís. 9670 cit. u § 220 tr. zák., Manzovo vyd.; rozhodnutí tohoto Nejvyššího soudu sb. n. s. č. 2849). Přes to neposoudil soud věc právně bezvadně, podřídív jednání obžalovaných skutkové podstatě § 21 čís. 1 zák. na ochr. rep. Nalézací soud nepřihlížel k důležitým ustanovením voj. tr. zák., jimž při uvažování o otázce, o niž jde, nelze upřítí význam. Je to předně § 206, pojednávající o účasti na zběhnutí jiného. Podle něho dopouští se účasti ten, kdož jest k válečné službě zavázán přísahou, vykonanou na válečné články nebo na zvláštní stanovy, a trestná činnost záleží v tom, že účastník jiného stejně zavázaného (§ 216) svedl k zběhnutí nebo nadřoval k vykonání zločinu způsobem v § 11 (5) tr. zák. naznačeným nebo předem slíbil, zabezpečiti mu budoucí zdar, sám však nezběhl. Dále sluší poukázati na § 318 voj. tr. zák., odpovídající bývalému § 220 tr. zák. a upravující nadřování zběhu. Zločinu toho se dopouští, kdo bez předchozího srozumění vojínovi nebo muži z vojenské služby uprchlému (uprchlíkovi, zběhu) ukázáním cesty, přestrojením, skrytím, pobytem jemu u sebe poskytnutým nebo jakýmkoli jiným způsobem pomocnou ruku podal a tím další útěk mu ulehčil nebo vypátrání a opětné dostavení uprchlíka ztížil. Ze srovnání oněch dvou §§ 206 a 318 a ze zařadění jich do systému zákona plyne předně, že zákonodárce považuje účast na zběhnutí podle § 206 voj. tr. zák. za delikt vojenský, nadřování zběhovi podle § 318 za zvláštní delikt nevojenský, dále že zákon přes to, že pohlíží na zběhnutí jako na delikt trvalý, omezuje v § 206 účast na zběhnutí na způsoby

tam vypočtené a má tu podle jasného doslovu a smyslu na mysli účast před, pokud se týče při činu zběhnutí samotném, že naproti tomu § 318 předpokládá pomoc, poskytnutou zběhovi již uprchnuvšímu bez předchozího dorozumění se s ním, jinými slovy pomoc, poskytnutou zběhovi, t. j. vojínu, jenž v době poskytnutí pomoci jest již zběhem bez předchozího srozumění s ním. Že § 318 voj. tr. zák., pokud se týče § 220 tr. zák. sluší dávatí takový výklad, plyne i ze srovnání s §§ 314 a 316 voj. tr. zák., pokud se týče s § 222 tr. zák., jež mají za předmět svádění nebo pomáhání k vojenskému zločinu, najmě ku zločinu zběhnutí osobami nejsoucími ve vojenském závazku. I tu vychází se vši určitostí na jevo, že §§ 314 a 316 (§ 222 tr. zák.) mají podle svého doslovu a smyslu na zřeteli činnost svádějícího nebo napomáhajícího před nebo při samém spáchání vojenského zločinu, tudíž pokud jde o zločin zběhnutí při předsevzetí činu zběhnutí samého. Pomáhal-li však kdo bez předchozího srozumění zběhovi způsobem v § 318 voj. tr. zák. (§ 220 tr. zák.) uvedeným za trvání jeho zběhnutí, sluší jeho jednání posuzovati nikoli jako pomáhání ke zločinu zběhnutí podle § 316 voj. tr. zák. (§ 222 tr. zák.), nýbrž jako nadržování zběhovi podle § 318 voj. tr. zák. (§ 220 tr. zák.).

Ustanovení §§ 314, 316 a 318 voj. tr. zák., pokud se týče § 222 a 220 tr. zák., byla zrušena a nahrazena § 21 čís. 1 a čís. 2 zákona na ochranu republiky, avšak v podstatě se nezměnilo na věci takřka nic. Tomu nasvědčuje i důvodová zpráva k zákonu na ochr. rep., kde se praví: »Ustanovení ta (§§ 21—24 zák. na ochr. rep.) přejata byla většinou z platných zákonů, takže jich účelem je pouze unifikovati trestní ochranu tohoto nejcenějšího statku (branné moci). Tak § 21 rovná se §§ 220 a 222 tr. zák. se změnou, že v případě čís. 2 není vinník trestným, nadržoval-li osobě »blízké«. K tomu by bylo arci připomenouti, že změna v důvodové zprávě uvedená nebyla změnou jedinou; neboť § 21 čís. 1 vypouští ze skutkové podstaty zločinu podle § 222 tr. zák. označení podmětů vojenského zločinu, takže nyní lze trestati také návod nebo svádění takové osoby, která v době působení na ni není ještě vojínem. Další rozdíl je ten, že podle § 220 tr. zák. bylo trestné nadržování jen, pokud šlo o zločin zběhnutí, kdežto § 21 čís. 2, nahradivší § 220 tr. zák., rozšiřuje trestnost nadržování také na ostatní vojenské zločiny. Z toho všeho vychází, že slova po »spáchání«, obsažená v § 21 čís. 2 zák. na ochr. rep., mají vyjádřiti jen rozdíl od účastenství, jímž je poskytnutí pomoci a úmluva této pomoci před činem anebo při něm (§ 21 čís. 1) a že nemá tím býti dotčena otázka dokonání činu, jinými slovy, že obratu: »po spáchání« dlužno rozuměti nikoliv ve smyslu právnickém, nýbrž ve smyslu obecné mluvy, běžném a že proto lze užiti ustanovení § 21 čís. 2 i při pomáhání zběhovi po zběhnutí, ač jednání jeho je deliktem trvalým a proto v době, kdy pachatel mu poskytuje pomoc, jeho trestná činnost ještě ukončena není (Milota: Zákon na ochr. rep., str. 83). Ani zákon na ochranu republiky ani jeho vývoj neposkytují proto dostatečné opory pro stanovisko nalézacího soudu. Podle rozsudkových zjištění je nepochybně, že obžalované ani nespáděly Adolfa K-a k vojenskému zločinu zběhnutí ani při tomto zločinu, to jest při činu zběh-

nutí samotném, nepomáhaly, naopak jejich zjištěná nadřzovací činnost nastala teprve, když Adolf K. byl již zběhem. V rozsudku divisního soudu v Olomouci ze dne 13. ledna 1925 se praví, že se K. dne 22. června 1924 vzdálil svémocně v úmyslu vyhnouti se na vždy své vojenské služební povinnosti; tím byl zločin zběhnutí již spáchán a nevychází ani z tohoto rozsudku ani z napadeného rozsudku, že obžalované K-ovi právě při tomto vzdálení se ať jakkoli pomáhaly způsobem v § 5 tr. zák. naznačeným. Podle toho nadřzovaly toliko řečenému vojínu ukrýváním po »spáchání« vojenského zločinu zběhnutí a nejde tu proto o skutkovou podstatu zločinu podle § 21 čís. 1 zákona na ochranu republiky, jenž předpokládá pomáhání při vojenském zločinu. Poněvadž rozsudek zjišťuje, že obě obžalované byly k vojenskému zběhu K-ovi v poměru obdobném rodinnému poměru, tudíž nadřzovaly osobě blízké, přichází jim k dobru beztrestnost ve smyslu § 21 čís. 3 zák. na ochr. rep. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek jako zmatečný zrušiti a obě obžalované z obžaloby sprostiti, aniž bylo třeba obíratí se i dalšími výtkami rozsudku ještě činěnými.

Čís. 2934.

Nárok na příští díl povinný (§ 762 a násl. obč. zák.) stejně jako nárok na příští pozůstalost vůbec není po dobu života zůstavitelova (osoby povinné podle zákona zanechati někomu díl povinný) součástí majetku příštího (nepominutelného) dědice; nejde tu o právo (pohledávku), odpovídající zákonnému pojmu »věci«, ani o »majetkový předmět« ve smyslu zákona. Takové »nároky« jsou pouhou nadějí (očekáváním, čekatelstvím); nelze na ně vésti exekuci na peněžní pohledávky podle §§ 290 a násl. ex. ř., ani na jiná majetková práva podle §§ 330 a násl. ex. ř. Na díl povinný lze vésti exekuci teprve po smrti zůstavitelově pokud se týče za pozůstalostního řízení, a to v případě, když nepominutelný dědic posledním porizením vyděděný nebo v něm mlčením pomínutý, sám svého nároku na díl povinný neuplatňuje, po rozumu § 331 a násl. ex. ř., v případě pak, kdy jde o perfektní a zjištěnou pohledávku jeho z povinného dílu, podle předpisů §§ 294 a násl. ex. ř.

Maření exekuce (zákon ze dne 23. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

Nárok na povinný díl, který by příslušel pachateli podle dotyčných zákonných předpisů teprve po smrti jeho posud žijících rodičů, není majetkem (majetkovým předmětem) ve smyslu zákona.

»Věcmi« ve smyslu zákona jsou věci hmotné i nehmotné, zejména i práva a pohledávky; »předmětem majetkovým« jest vše, co je v době vedené nebo hrozící exekuce dlužníkovým vlastnictvím. Předmětem zmaření exekuce mohou býti pouze takové věci nebo předměty, na něž lze podle příslušných předpisů vésti exekuci.

(Rozh. ze dne 17. října 1927, Zm II 87/27.)